

OPPLÆRINGSBOK FOR Kran, Truck og Maskin + Personløfter

Navn:

Lifting & Safety International AS
Boks 611, Strømsø
3003 Drammen
Norway

Tlf:
E-mail:
Internett:

+47 32 80 16 06
post@Lsi-bok.no
www.Lsi-bok.no

Innhold	Side
Norm for praktisk kjøreopplæring med fadder	2
Avtale om praktisk kjøreopplæring med fadder (3 stk)	6 - 11
Skjema for dokumentasjon av gjennomført Utstyrsspesifikk opplæring	12 - 13
Skjema for føring av praktiske kjøretimer - KRAN	14 - 15
Skjema for føring av praktiske kjøretimer - TRUCK	16 - 17
Skjema for føring av praktiske kjøretimer - MASSEFORFLYTTINGSMASKINER	18 - 19
Skjema for føring av praktiske kjøretimer - PERSONLØFTER	20 - 21
Eksempel på sensorskjema for G8 “ Avsluttende praktisk prøve ”	22 - 23
Dokumentasjon av Teoretiske og Praktiske prøver	24 - 27
Egne notater	28

NORM FOR SERTIFISERT SIKKERHETSOPPLÆRING

Praktisk kjøreopplæring

Iht. avtale med bedrift.

Bedriftsopplæring med fadder

Modul 4.

Kran, Truck, Masseforflytningsmaskiner

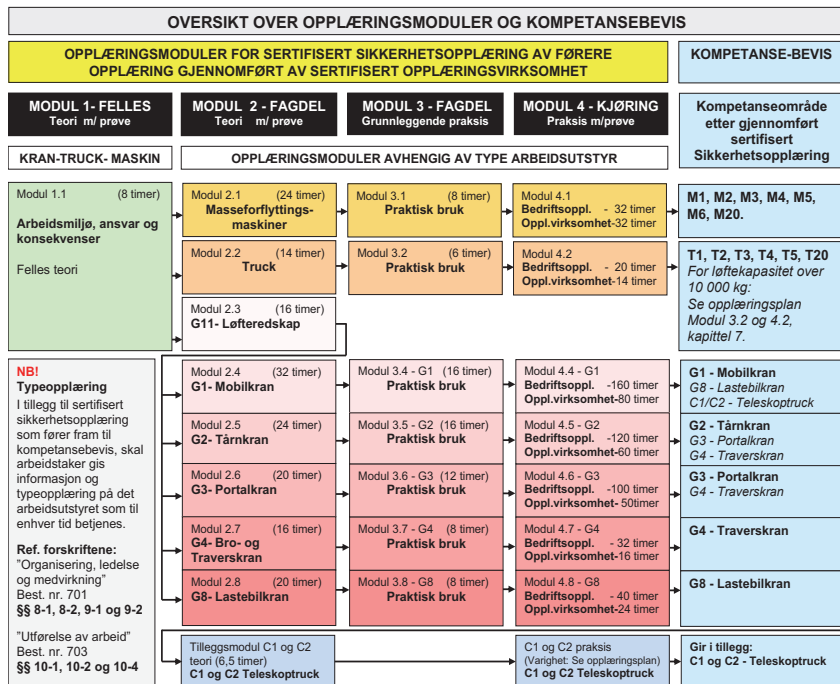
**Gjennomført
ved Bedriftsopplæring**

Utarbeidet av arbeidsgruppe
nedsatt av
Arbeidstilsynet

Utgave 1 - 2011

Denne norm gjelder for **Opplæringsmodulene Nr. 4**, iht. illustrasjonen nedenfor.

Normen gjelder for bedrifter som har inngått avtale med sertifisert opplæringsvirksomhet om gjennomføring av praktisk kjøreopplæring.

Avsluttende praktisk kjøreprøve gjennomføres av Sertifisert opplæringsvirksomhet.

Generelt om praktisk kjøreopplæring

Den praktiske kjøreopplæringen skal bygge videre på de generelle grunnprinsippene for betjening av arbeidsutstyr som kandidaten lærte i Modul 3. Grunnopplæring i praktisk bruk.

Normen skal sikre at den praktiske kjøreopplæringen blir gjennomført på en tilfredsstillende faglig og sikker måte. Dette gjelder både sikkerheten til den som er under opplæring, fadder og for alt personell som befinner seg i arbeidsområdet hvor aktuelt arbeidsutstyr blir brukt til opplæring.

Normen beskriver hvilke oppgaver og ansvar fadder har i forbindelse med den praktiske kjøreopplæringen.

Spesifikke ferdighetsmål i kjøreopplæringen er beskrevet i opplæringsplanene for aktuelt arbeidsutstyr i Modul 4.

Opplæringsbok skal føres og dokumentere den praktiske kjøreopplæringen.

Norm

1. KRAV VEDR. KJØREOPPLÆRING I BEDRIFT

Det skal være inngått en forpliktende skriftlig avtale mellom bedrift og sertifisert opplæringsvirksomhet før opplæring kan starte.

Opplæringen skal foregå på en sikker måte iht. fastsatt norm, og være risikovurdert og beskrevet i bedriftens HMS system.

2. KRAV TIL FADDER

Fadder skal ha kompetansebevis for aktuelt arbeidsutstyr, ha minst ett års dokumentert praksis, og skal kunne vise og forklare riktig og sikker bruk av arbeidsutstyret.

Fadder må ha kunnskaper om bedriftens internkontrollsystem.

Fadders oppgaver er beskrevet i avtalen med sertifisert opplæringsvirksomhet.

3. KJØREOPPLÆRINGENS VARIGHET

Opplæringsplanene i **Modul 4.** for aktuelt arbeidsutstyr angir et differensiert timeforbruk avhengig av om praksisopplæringen gjennomføres i sertifisert opplæringsvirksomhet eller i bedrift.

Timetallet er beskrevet i opplæringsplanene.

Dersom fadder i samråd med Sertifisert opplæringsvirksomhet vurderer at en person har oppnådd ferdighetsmålene før timeantallet i opplæringsplanen er gjennomført, kan vedkommende fremstilles til praktisk kjøreprøve.

Kjøreopplæringen inkl. praktisk prøve skal være gjennomført i løpet av ett år fra avtale er inngått.

4. TILSTEDEVÆRELSEN TIL FADDER

Fadder anses som fører av det arbeidsutstyret som brukes i opplæringen, og må være til stede i tilstrekkelig grad, slik at vedkommende har mulighet til å følge med på den kjøreopplæringen som pågår.

Dersom en uønsket hendelse skulle oppstå, må fadder kunne gripe inn direkte, eller veilede ved bruk av kommunikasjonsutstyr.

5. ARBEIDSUTSTYR FOR KJØREOPPLÆRINGEN

Arbeidsutstyret skal være relevant i forhold til ferdighetsmålene i aktuell opplæringsplan, og være godkjent iht. krav om sakkyndig kontroll av arbeidsutstyr.

6. OMRÅDE FOR KJØREOPPLÆRING

Opplæringen må foregå på et egnet område hvor kjøreopplæring kan gjennomføres på en sikker, realistisk og hensiktsmessig måte.

7. ANNEN AKTIVITET PÅ OMRÅDET FOR KJØREOPPLÆRING

Annen aktivitet som finner sted på øvingsområdet, må gjøres kjent med at kjøreopplæring foregår.

Det er viktig at kjøreopplæringen tilpasses annen aktivitet på en tilfredsstillende sikker måte.

8. VANSKELIGHETSGRADEN I KJØREOPPLÆRINGEN

Fadder, i samråd med Sertifisert opplæringsvirksomhet er ansvarlig for at den som er under opplæring ikke settes til vanskeligere oppgaver enn de vedkommende behersker.

9. AVSLUTTET KJØREOPPLÆRING

Kjøreopplæringen avsluttes med praktisk prøve iht. fastsatte retningslinjer for prøveavleggelse.

Skjema for dokumentasjon av UTSTYRSSPESIFIKK OPPLÆRING PÅ ARBEIDSUTSTYR Kran, Truck og Masseforflyttingsmaskiner + Personløfter

Forskrift om utførelse av arbeid krever sertifisert sikkerhetsopplæring for fører av arbeidsutstyr som nevnt i §10-3, og dokumentert sikkerhetsopplæring for utstyr i samsvar med § 10-1.

I samsvar med §§10-1,10-2; 10-3 og 10-4 skal arbeidstaker i tillegg ha utstyrsspesifikk opplæring på det arbeidsutstyret som til enhver tid betjenes.

Opplæringen skal gi kunnskaper om vedlikehold og kontroll, samt sikker betjening i samsvar med bruksanvisningen til arbeidsutstyret.

Utstyrsspesifikk opplæring iht. §10-4 innbefatter en grundig opplæring på aktuelt arbeidsutstyr iht. instruksjonsbok samt prøvekjøring, før fører blir satt til å kjøre arbeidsutstyr selvstendig.

I opplæringen inngår også **bedriftens HMS-regler**, instruksjer, **prosedyrer** og **interne sikkerhetsregler** for bruk. Forordet i fastsatte opplæringsplaner for Sertifisert Sikkerhetsopplæring forutsetter også at førere i tillegg til sikkerhetsopplæring gjennomført av sertifisert opplæringsvirksomhet, får spesialopplæring på det utstyret som til enhver tid benyttes.

Opplæringen **kan gjennomføres av arbeidsgiver** eller **andre** som er **kompetent** til det, og skal dokumenteres.

Dokumentasjon gjelder for:

Etternavn:	Fornavn:	Fødselsdato:	Tlf:

Det er gjennomført dokumentert utstyrsspesifikk opplæring på følgende arbeidsutstyr:

Kode G:	Kode T:	Kode M:	Kode P:
Kran	Truck	Maskin	Personløfter
G1 - Mobilkran	T1 - Lavtløftende	M1 - Doser	A - Hengermontert
G2 - Tårnkran	T2 - Skyvemast /støtteben	M2 - Gravemaskin	B - Selvkjørende
G3 - Portalkran	T3 - Side / plukk	M3 - Veihøvel	C - Bil-/kjørtøymontert
G4 - Traverskran	T4 - Motvektstruck	M4 - Hjullaster	
G8 - Lastebilkrans	T5 - Sidelaster	M5 - Gravelaster	
G20 - Fastmontert hydraulisk kran	T6 - Sidelaster (over 10T)	M6 - Anleggsdumper	
	T7 - Portaltruck		
	T8 - Stortruck		

Dokumentasjonen for gjennomført utstyrsspesifikk opplæring skal kunne fremvises **Arbeidstilsynet**.

(B) Bedrift / Arbeidsgiver	Sted	Kontaktperson	Tlf.

Arbeidsutstyr som det er gjennomført utstyrsspesifikk opplæring på:

Kode (s. 12)	Navn / Merke	Type betegnelse / Kjenningsnr	Dato	Signatur for:
				- (B) Bedrift / Arb.giver - (F) Fører av arbeidsutstyr
				B:
				F:
				B:
				F:
				B:
				F:
				B:
				F:
				B:
				F:
				B:
				F:
				B:
				F:

Praktiske kjøretimer - KRAN

G1 = Mobilkran   **G2** = Tårnkran   **G3** = Portalkran   **G4** = Traverskran   **G8** = Lastebilkran
G20 = Fastmontert hydraulisk kran

A = Stykkgoods   **B** = Montasje   **C** = Lasting / lossing   **D** = Kjøring m/ grabb/tobb

Dato	Krantype						Type kjøring (Fordeling av timer)						Signatur av fadder	
	G1	G2	G3	G4	G8	G20	A	B	C	D	Sum timer	Kommentar		
Sum timer :													Sum timer overføres neste side	

Praktiske kjøretimer - TRUCK

T1 = Lavtløftende   T2 = Skyvemast/støtteben   T3 = Side/plukk   T4 = Motvektstruck
 T5 = Sidelaster   T6 = Sidelaster (over 10T)   T7 = Portaltruck   T8 = Stortruck

A = Pale- / stykkgoods   B = Container   C = Storsekk

Dato	Trucktype								Type kjøring (Fordeling av timer)					Signatur av fadder
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	A	B	C	Sum timer	Kommentar	
Sum timer :													Sum timer overføres neste side	

Praktiske kjøretimer - MASSEFORFLYTTINGSMASKINER

M1 = Doser   **M2** = Gravemaskin   **M3** = Veihøvel   **M4** = Hjullaster
M5 = Gravelaster   **M6** = Anleggsdumper

A = Grave   **B** = Laste   **C** = Planere

Dato	Maskintype						Type kjøring (Fordeling av timer)					Signatur av fadder
	M1	M2	M3	M4	M5	M6	A	B	C	Sum timer	Kommentar	
Sum timer :												Sum timer overføres neste side

Praktiske kjøretimer - PERSONLØFTER

A = Hengermontert   B = Selvkjørende   C = Bil-/kjøretøymontert

Dato	Personløfter klasse			Sum timer		Signatur av fadder
	A	B	C	Sum timer	Kommentar	
Sum timer :					Sum timer overføres neste side	

Navn: ..... Født: .....

KRAN - Teoretiske / Praktiske prøver**Teoretiske prøver som er gjennomført og bestått**

Type kran	Modul	Dato	Underskrift opplæringsv.
Fells HMS	Modul 1.1		
G11 Løfteredskap	Modul 2.3		
G1 Mobilkraner	Modul 2.4		
G2 Tårnkraner	Modul 2.5		
G3 Portalkran	Modul 2.6		
G4 Traverskran	Modul 2.7		
G8 Lastebilkran	Modul 2.8		
G20 Fastmont. hydr. kran			

Grunnleggende Praktisk opplæring gjennomført

Type kran	Modul	Dato	Kandidat sign.	Opplæringsv. sign
G1 Mobilkraner	Modul 3.4			
G2 Tårnkraner	Modul 3.5			
G3 Portalkran	Modul 3.6			
G4 Traverskran	Modul 3.7			
G8 Lastebilkran	Modul 3.8			
G20 Fastmont. hydr. kran				

Praktiske prøver som er gjennomført og bestått

Type kran	Modul	Dato	Underskrift opplæringsv.
G1 Mobilkraner	Modul 4.4		
G2 Tårnkraner	Modul 4.5		
G3 Portalkran	Modul 4.6		
G4 Traverskran	Modul 4.7		
G8 Lastebilkran	Modul 4.8		
G20 Fastmont. hydr. kran			

Navn: ..... Født: .....

TRUCK

- Teoretisk / Praktisk prøve

Teoretiske prøver som er gjennomført og bestått

Type	Modul	Dato	Underskrift opplæringsv.
Felles HMS	Modul 1.1		
Truck	Modul 2.2		

Grunnleggende Praktisk opplæring gjennomført

Type	Modul	Dato	Kandidat sign.	Opplæringsv. sign
T1 Lavtløftende	Modul 3.2			
T2 Skyvemast / støtteben	Modul 3.2			
T3 Side / plukk	Modul 3.2			
T4 Motvektstruck	Modul 3.2			
T5 Sidelaster	Modul 3.2			
T6 Sidelaster (over 10T)	Modul 3.2			
T7 Portaltruck	Modul 3.2			
T8 Stortruck	Modul 3.2			

Praktiske prøver som er gjennomført og bestått

Type	Modul	Dato	Underskrift opplæringsv.
T1 Lavtløftende	Modul 4.2		
T2 Skyvemast / støtteben	Modul 4.2		
T3 Side / plukk	Modul 4.2		
T4 Motvektstruck	Modul 4.2		
T5 Sidelaster	Modul 4.2		
T6 Sidelaster (over 10T)	Modul 4.2		
T7 Portaltruck	Modul 4.2		
T8 Stortruck	Modul 4.2		

Navn: ..... Født: .....

MASSEFORFLYTTINGSMASKINER**- Teoretisk / Praktisk prøve****Teoretiske prøver som er gjennomført og bestått**

Type	Modul	Dato	Underskrift opplæringsv.
Felles HMS	Modul 1.1		
Masseforflyttingsmaskin	Modul 2.1		

Grunnleggende Praktisk opplæring gjennomført

Type	Modul	Dato	Kandidat sign.	Opplæringsv. sign
M1 Doser	Modul 3.1			
M2 Gravemaskin	Modul 3.1			
M3 Veihevel	Modul 3.1			
M4 Hjullaster	Modul 3.1			
M5 Gravelaster	Modul 3.1			
M6 Anleggsdumper	Modul 3.1			

Praktisk prøve som er gjennomført og bestått

Type	Modul	Dato	Underskrift opplæringsv.
M1 Doser	Modul 4.1		
M2 Gravemaskin	Modul 4.1		
M3 Veihevel	Modul 4.1		
M4 Hjullaster	Modul 4.1		
M5 Gravelaster	Modul 4.1		
M6 Anleggsdumper	Modul 4.1		

Navn: ..... Født: .....

PERSONLØFTER

- Teoretisk / Praktisk prøve

Teoretisk prøve som er gjennomført og bestått

Type	Modul	Dato	Underskrift opplæringsv.
Personløfter			

Grunnleggende Praktisk opplæring gjennomført

Type	Modul	Dato	Kandidat sign.	Opplæringsv. sign
A Hengermontert				
B Selvkjørende				
C Bil- / kjøretøymontert				

Praktisk prøve som er gjennomført og bestått

Type	Modul	Dato	Underskrift opplæringsv.
A Hengermontert			
B Selvkjørende			
C Bil- / kjøretøymontert			